

LISTA MONUMENTELOR ISTORICE 2010 - INVENTARIEREA, PARTE A PROCESULUI DE PROTEJARE A PATRIMONIULUI NAȚIONAL

Dana Mihai

Keywords: inventory, planning, protection, historical monuments

Abstract

Inventory is fundamental in the design heritage in the broadest term, not just for individual historical monument, but also for understanding the social, political and architectural context. In practical terms, the inventory is the first step in the process of the definition, interpretation, protection, conservation, rehabilitation planning of the heritage.

Inventarierea este fundamentală în conceperea mai largă a termenului de patrimoniu, nu numai pentru monumentul istoric individual, dar și pentru înțelegerea contextului social, politic și arhitectural. În termeni practici, inventarierea stă la baza definirii, interpretării, protecției, conservării, planificării și a reabilitării patrimoniului.

Evoluția mediului inconjurător, violența schimbărilor economice determină vigilență maximă din partea celor care au ceva de spus în domeniul protecției patrimoniului cultural, dar și putere de intervenție în planificarea și dezvoltarea urbanistică a centrelor urbane. Indiferent de tipurile de inventariere existente la ora actuală, tematice, selective, topografice, toate aceste forme de inventariere au determinat și determină temeiul și scopul *procesului de înțelegere a protejării, restaurării, conservării și educării*.

Procesul de inventariere este parte a unui lung proces care ține de scopuri precise, de

restaurare, planificare și punere în valoare. Iată de ce inventarierea este o etapă esențială, fără de care nu putem vorbi de strategie în domeniul protejării monumentelor istorice.

Noua ediție a Listei Monumentelor Istorice a prilejuit probleme majore de identificare a monumentelor aflate în Listă, precum și probleme legate de inventarierea, delimitarea siturilor arheologice.

Schimbări determinate de numărul poștal, precum și cele determinate de schimbarea numelui de străzi, au ridicat probleme majore în noua ediție a Listei. De asemenea, problemele ce țin de delimitările de situri arheologice, care în mod normal ar trebui să apară în listă, au ridicat probleme de identificare. Aceste delimitări clare topografice, pe teren, ale siturilor arheologice, rămân una din problemele majore ale protecției reale acestei categorii din LMI.

Drumul lung către intabularea și incadastrarea siturilor arheologice, care trebuie să urmărească o procedură extrem de complicată și costisitoare, pare fără rezolvare în momentul de față.

Această situație determină consecințe dramatice, care, în multe cazuri, duc la distrugerii inconștiente sau voite de situri arheologice, soldate, în unele cazuri, cu trafic de obiecte de patrimoniu, braconaj, etc. Soluția aleasă pentru siturile arheologice inventariate deja pe teren a fost centralizarea acestor delimitări în baza de date a Institutului Național al Patrimoniului. Faptul că multe din aceste situri arheologice sunt în proprietate particulară determină și mai mari confuzii și lipsă de strategie. Obligația de folosință înmănată proprietarilor este dată foarte rar de Direcțiile de Cultură, în plus, chiar atunci când este

Tabelul 1

Județ	Tip I	Tip II	Tip III	Tip IV
AB	202	447	20	10
AG	80	766	14	163
AR	142	234	19	18
B	186	2084	114	239
BC	118	223	8	15
BH	170	227	19	19
BN	380	367	11	7
BR	41	79	9	42
BT	250	235	16	8
BV	117	781	8	77
BZ	494	320	3	48
CJ	691	636	13	41
CL	110	143	0	31
CS	305	502	15	11
CT	476	153	43	12
CV	141	430	8	9
DB	456	698	12	73
DJ	98	530	23	48
GJ	87	362	24	28
GL	96	143	20	4
GR	228	282	11	21
HD	135	359	9	17
HR	255	464	4	17
IF	567	126	17	14
IL	83	120	3	12
IS	828	703	54	45
MH	163	369	9	28
MM	127	415	13	27
MS	242	736	12	27
NT	169	336	11	21
OT	130	595	13	20
PH	258	723	16	72
SB	162	801	14	37
SJ	318	217	6	3
SM	109	189	6	6
SV	124	353	10	30
TL	470	87	2	8
TM	57	235	27	19
TR	83	299	8	3
VL	221	508	18	43
VN	145	196	17	69
VS	148	266	0	24
TOTAL	9662	17739	679	1466

înmănată, nu este respectată.

Aceeași legislație de protejare a monumentelor istorice, pare să nu mai fie respectată și se constată adeseori cazuri de încălcare gravă a acesteia. Privită din punctul de vedere al proprietarului de monument istoric, legislația pare extrem de greoaie și nu acordă facilități de vreun fel pentru întreținerea caselor, sau a oricăror alte imobile cu valoare de patrimoniu.

Așa stând faptele, se impun modificări ale legislației, în spiritul ajutorării sau acordării de facilități pentru repararea monumentelor istorice, dar și amenzi dure și pedepse aspre pentru lipsa întreținerii, sau chiar a demolării acestora.

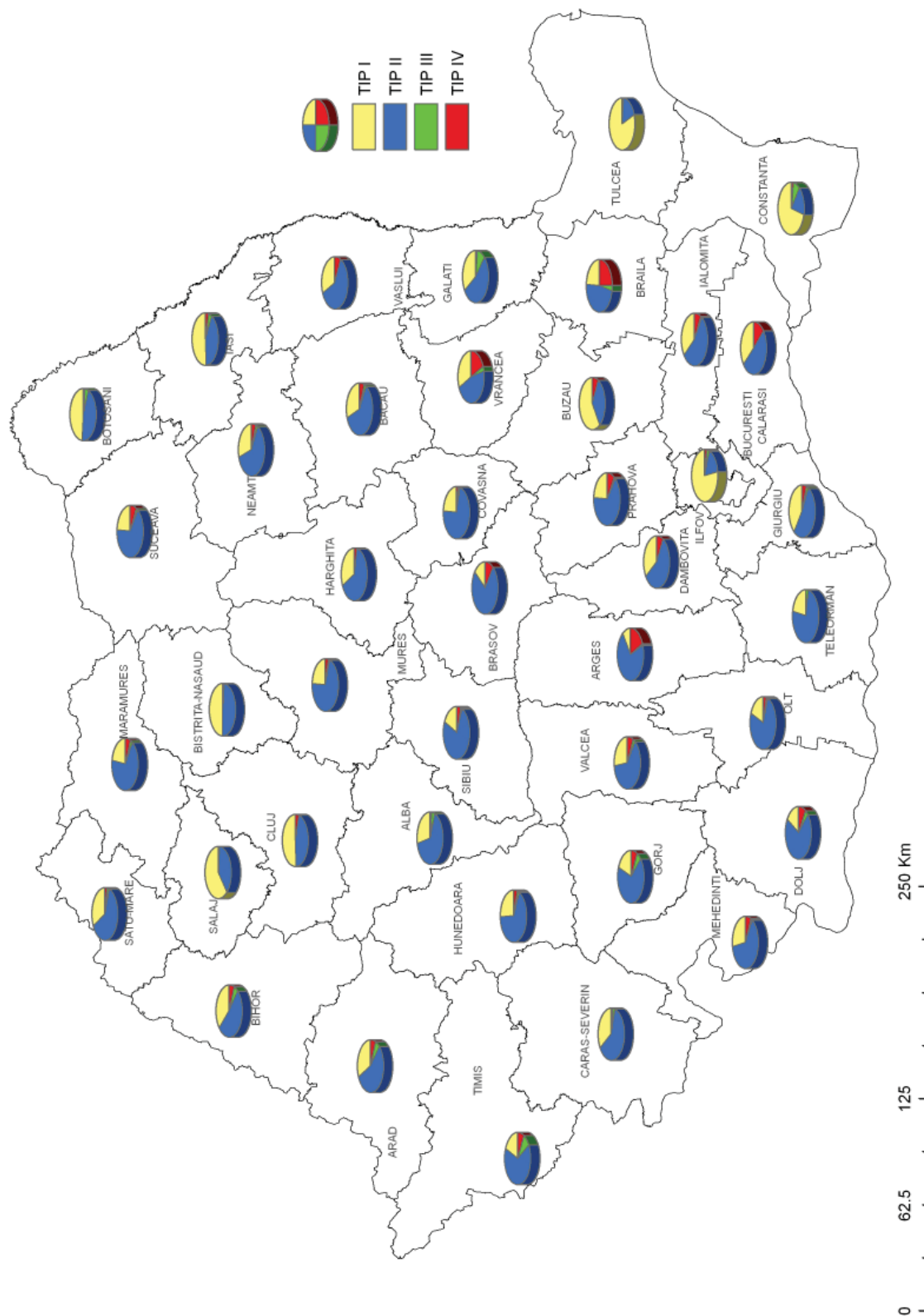
În actuala ediție a LMI există 29546 de monumente istorice, (tabel 1, harta 1) cel mai bine reprezentate fiind monumentele de arhitectură, cu un total de 17339 de poziții, (pe primul loc situându-se Bucureștiul cu 2084 de monumente de arhitectură, secondat de Sibiu, 801 poziții, și Brașov 781 poziții) urmate de siturile arheologice în număr de 9662, (pe primul loc situându-se județul Iași, apoi Cluj și Ilfov, majoritatea covârșitoare fiind situri arheologice) apoi cele memorial funerare, (pe primul loc fiind Bucureștiul) destul de puține în număr de 679 de poziții, urmate de monumentele de for public în număr de 1466.

Interesant de analizat este ponderea monumentelor istorice de grupă A și B, în cadrul diferitelor județe, eventualul dezechilibru sau reprezentarea unei situații reale. Analiza succintă a acestor repartiții duce la concluzia că județul Argeș are cele mai multe monumente de grupă valorică A, aproape la toate categoriile de monumente istorice, ceea ce constituie evident un dezechilibru. În cazul altor județe, județe cu anumite caracteristici și bogăție în categoria arheologie, acest lucru se regăsește și în grupele valorice, astfel încât în județul Constanța există 203 situri arheologice de grupă valorică A. (tabel 2, harta 2).

În general, monumentele istorice de grupă valorică A nu depășesc 25% din totalul monumentelor istorice. (tabel 3, harta 3)

Distributie comparativa pe categorie de monument la nivel de judet

Harta 1

Tabelul 2

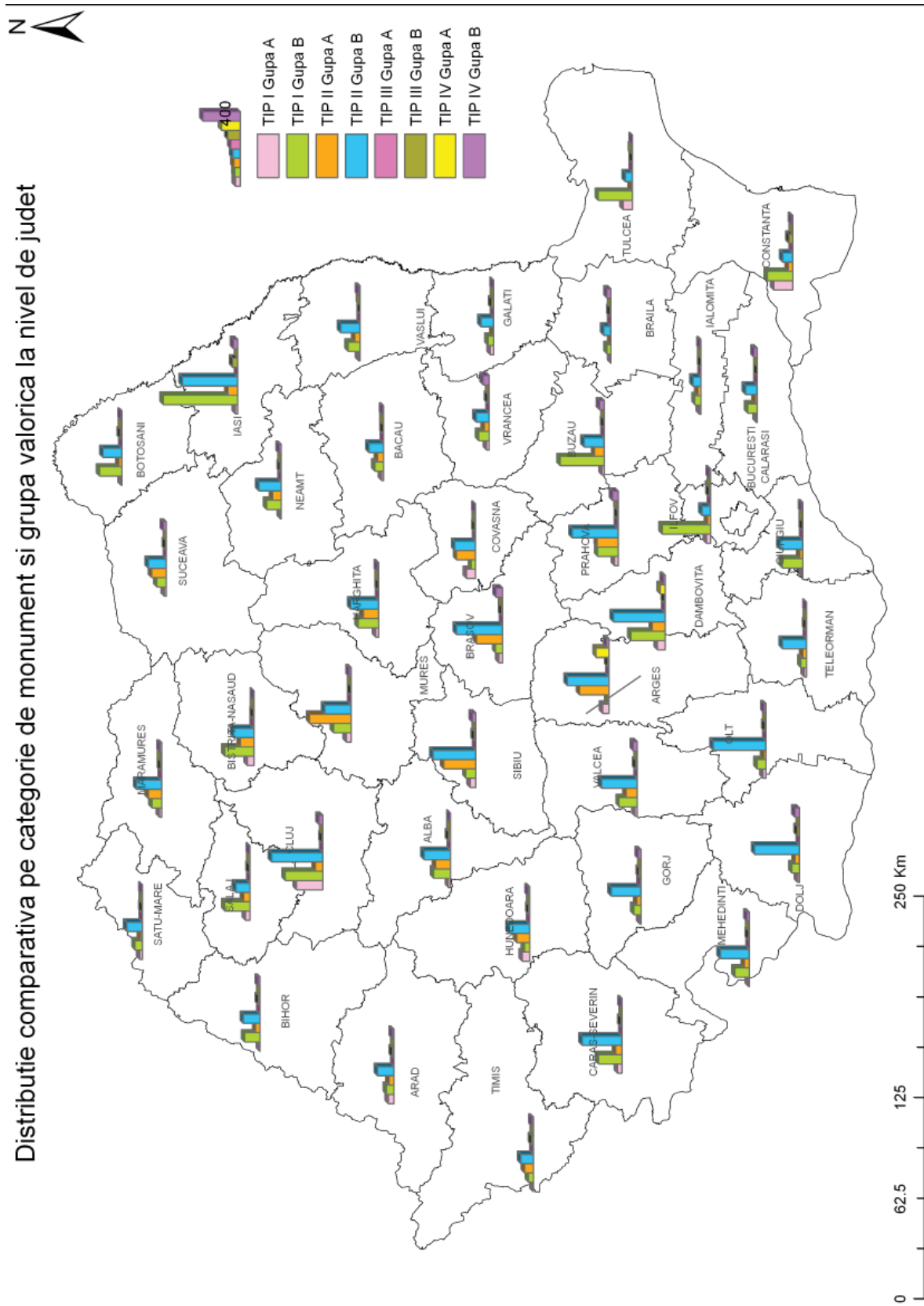
Județ	Ansamblu	Monument	Sit
AB	72	515	92
AG	94	892	37
AR	27	334	52
B	91	2464	68
BC	22	288	54
BH	21	332	82
BN	33	557	175
BR	8	147	16
BT	25	389	95
BV	119	823	41
BZ	52	687	126
CJ	36	1019	326
CL	9	210	65
CS	74	633	126
CT	10	440	234
CV	76	456	56
DB	39	981	219
DJ	22	623	54
GJ	23	428	50
GL	11	221	31
GR	23	428	91
HD	86	364	70
HR	87	574	79
IF	23	561	140
IL	13	156	49
IS	43	1406	181
MH	21	483	65
MM	37	468	77
MS	88	816	113
NT	51	417	69
OT	24	664	70
PH	47	906	116
SB	125	804	85
SJ	27	364	153
SM	22	241	47
SV	35	409	73
TL	4	305	258
TM	36	253	49
TR	25	315	53
VL	44	647	99
VN	15	341	71
VS	26	373	39
TOTAL	1766	23734	4046

Reactualizarea listei Monumentelor istorice odată la 5 ani este un termen care pare să fie foarte lung, din mai multe motive. Presiunile majore care stau asupra monumentelor istorice care țin ori de declasarea lor, justificată în puține cazuri, dar și de lipsa posibilității de întreținere a acestor case, reclamă actualizarea periodică, anuală, a LMI, ca instrument de protecție a monumentelor istorice.

Cazurile de vandalizare asupra monumentelor istorice din ce în ce mai frecvente, la care se adăugă și cele ce țin de catastrofe naturale, incendii, cataclism, inundații, eroziuni, alunecări de teren, determină modificări ireversibile de cele mai multe ori, care trebuie sancționate, în primul rând, dar și reactualizate ca informație accesibilă publicului larg, precum și instituțiilor statului. Bineînțeles că Lista Monumentelor Istorice este doar un instrument de protecție, dar nu asigură protecția în sine automată. Este nevoie de un întreg mecanism care să funcționeze, în toate coordonatele lui, centrale și locale. Mă refer aici la exercitarea corectă a atribuțiilor Direcțiilor de Cultură, instituții extrem de importante în teritoriu, o legislație suplă, dar și extrem de dură și precisă cu privire la sancțiunile acordate în caz de devalizare și lipsă de întreținere a monumentelor istorice, rolul important pe care trebuie să-l joace Institutul Național al Patrimoniului în coordonarea și centralizarea acestor date, toate aceste instituții articulate într-o strategie și o stabilire de priorități elaborată de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național.

Articularea și unificarea legislației de patrimoniu, care are câteva inadvertențe și care, din cauza unui limbaj redundant sau a multiplicării de atribuții diluează mesajul și ansamblul de măsuri cu privire la protecția monumentelor istorice, este un obiectiv final al Codului Patrimoniului, obiectiv pe cât de generos pe atât de complicat, care va îndrepta aceste inconveniente.

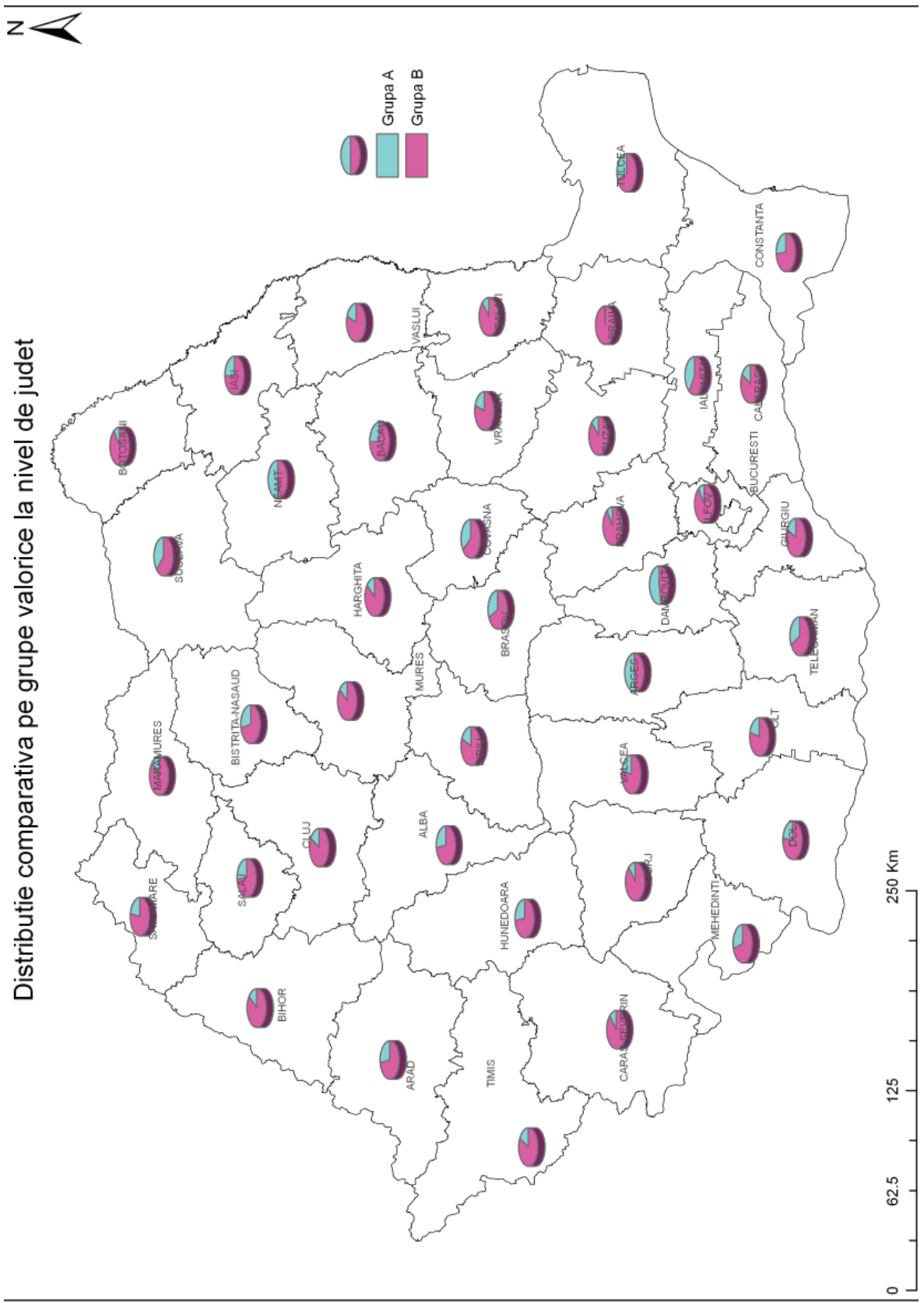
Distributie comparativa pe categorie de monument si grupa valorica la nivel de judet

Harta 2

Tabelul 3

Județ	I gr. A	I gr. B	II gr. A	II gr. B	III gr. A	III gr. B	IV gr. A	IV gr. B
AB	22	180	162	285	1	20	4	6
AG	67	13	316	450	2	13	138	25
AR	61	81	55	179	0	17	0	18
B	47	139	176	1908	15	99	25	214
BC	22	96	65	158	3	5	5	10
BH	5	165	47	180	1	18	0	19
BN	69	311	147	220	6	5	3	4
BR	0	41	2	77	0	9	0	42
BT	8	242	30	205	0	16	2	6
BV	42	75	282	499	0	8	9	68
BZ	22	472	102	218	0	3	1	47
CJ	285	406	81	555	3	10	0	41
CL	9	101	19	124	0	0	0	31
CS	50	255	71	431	1	14	0	11
CT	203	273	46	107	4	39	1	11
CV	97	44	205	225	0	8	4	5
DB	86	370	139	559	5	7	54	19
DJ	19	79	46	484	0	23	0	48
GJ	12	75	42	320	7	17	0	28
GL	36	60	7	136	0	20	0	4
GR	5	223	33	249	4	7	7	14
HD	79	56	140	219	0	9	1	16
HR	33	222	164	300	0	4	6	11
IF	45	522	33	93	0	17	0	14
IL	19	64	34	86	0	3	3	9
IS	25	803	105	598	0	54	1	44
MH	10	153	54	315	1	8	4	24
MM	22	105	145	270	3	10	10	17
MS	53	189	449	287	6	6	6	21
NT	11	158	94	242	0	11	1	20
OT	33	97	25	570	0	13	1	19
PH	39	219	226	497	8	8	13	59
SB	57	105	342	459	0	14	2	35
SJ	48	270	67	150	0	6	1	2
SM	30	79	21	168	2	4	0	6
SV	23	101	160	193	0	10	0	30
TL	102	368	11	76	1	1	7	1
TM	5	52	98	137	7	20	2	17
TR	22	61	38	261	1	7	0	3
VL	25	196	120	388	0	18	0	43
VN	31	114	54	142	1	16	5	64
VS	17	131	57	209	0	0	7	17
TOTAL	1896	7766	4510	13229	82	597	323	1143

Harta 3